

Womhaj Bóh!

Číslo 23
6. junija.

Četnik 7.
1897.

Serbiske njedželiske kopjenka.

Wudawaju so kóždu sobotu w Smolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a so tam dostacž so šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Swjatti.

Ja chzu wam nowu wutrobu dacž, a chzu wam noweho ducha do waš dacž, a chzu tu kamjeitnu wutrobu i wašeho czěla wjacž, a chzu wam mjašowu wutrobu dacž. Ja chzu mojeho ducha do waš dacž, a chzu sežinicž, so budžecze w mojich kasnjach khodžicž a moje prawa dzeržecž a po nich czinicž. Ezech. 36, 26 a 27.

To je stare profetiske wěšczenje na tón wulki rjany šwjatkowny šwjedžen. Dženš šwjeczimy sašo dopjeljenje tuteho krašneho šlubjenja. Semja pšichi so i nowej rjanosežu na polach, lukach a sahrodach, hdžez žita, trawa a róže nam wo bohattyh plodach wěšcža, kiž srawicž budža w požohnowanym czašu našymja. Tak dyrbi tež sapocžecž roscž a kčžecž w człowškich wutrobach, so bychy tež w nich plody srawike i wěcznemu žiwjenju. Je-li so pak dyrbi so we wutrobje rjane nalěczo pokasacž, dyrbi Boža móz to stare sahuacž a na jeho město nowe stworicž. Pšichetož to stare pšichirodne žiwjenje njemóže žaneho kčženja pšichinjescž, kiž by Bohu so spodobalo, žanyh plodow, kotrež bychy so do Božich brjóžujow hromadžecž hodžale. Luby Bóh pak czini pšichozo a pšichozo sašo wschitto nowe, kaž wot saštarška šem tak tež nětk hišcže pšichozo. Wón je na přenim šwjatkownym dnju šwojeho šwjateho ducha na Jesuškownych wuczomnikow wulak w Jerusalemje. Wón wuliwa jeho wot teho czaša na wschittkich kšchescžijanow a tež na naš bohacze w šwjatej kšcheczenizy pšches Jesom Šhrysta našeho šbožnika. Swjaty duch je pak sa našche

dušche kaž czople šlónczne šwětlo, kaž nalětny powětr a mily deshečžik. Wón czini w naš wschitto nowe, a to stare sašdže a nowe žiwjenje w Šhrystušku nastawa, kiž plody pšichinjese sa njebeša. Wón stwori naš i žiwym kšchescžijanam, kotřiz we wěrije do teho šyna Božeho živi šu a bohaczi na plodach prawdoscže i kšwalbje teho šnješa. To wón nad nami czini, jeno so so my jemu njewobaramy, so by wón šwój škuff nad nami dokonjal. O so bychmy tola tule krašnosčž pošnali! O, so by tola pola naš wschittkich tajke lube ualěczo so šjewiko temu šnješej i spodobanju, nam wschittkim i šbožnosčži! Šlej, tajke nalěczo pak ma so we wutrobje sapocžecž. Wona je tón dypk, i kotrehož wšcho žiwjenje wukhadža a so rošwima. Teho dla praji tón šnješ: „Ja chzu wam nowu wutrobu dacž!“ Wutroba je to žórlo našchich czuczivosčžow, požadanjow, myšlow, šlowow a škuffow. Šajkaž ta wutroba je, tajke tež našche žiwjenje. Je-li ta wutroba ta stara, woštanje tež to žiwjenje to stare. Je-li so chžesch w nowym žiwjenju khodžicž, dyrbi so tež twoja wutroba wobnowicž. Ežeho dla dha my nješšmy tajzy ludžo, „kiž w mojich kasnjach khodža a moje prawa dzerža a po nich czinja?“ Teho nješšcžne a nješšlužene dobroty na czěle a na dušchi dyrbjale naš tola nucžicž, so bychmy so jemu džakowali, jeho kšwalili, jemu šlužili a poškuchali. Ale našcha stara wutroba to nješšchidasche. Za wosta pšichozo tak twjerda a šymna pšichi wschittkich wopokasmach jeho luboseže. A jeli so bychmy so pšches spodžiwne wodženje Bože hdy nucženi šacžuli, so so džakowacž sapocžachmy,

dha to wíchať dolho njetrajesche, ale bĕ skoro nimo a jabyte. Stare khodjenje po swojich puczach, po idaczu swojeje myšle a po swojich lóšchtach, niz pať po jeho woli a kasnjach bu tón dzał ja jeho milosć a dobroty. Tu njeponha saplata wot noweho plata ł starej drajeće; jow móže jenož ł czísta wonowjenje wutroby pomhać. Haj wutroba ł tymi swĕtuhmi lóšchtami a žadošćemi ma šo samĕnicź ł tej nowej wutrobu, kotraž swój lóšcht nad tym Anjesom ma, a ta wutroba swojeje myšle a wole ł tej wutrobu, kotrejž Boža wola pšche wšcho dže; ta wutroba šamoprawdošće ł tej zlonikowej, ł kotrejež ponižuje kliczi: „Božo, budź mi hrĕšchnikej huadny“; ta wutroba polna swĕtneje lubošće ł jenej Maphowej, kiž šo wuřnaje: „Anježe, hdyž ja jenož tebje mam, dha ja nicžo njerodžu wo njebeša a semju!“ Potom móže haťe šo tež žiwjenje pšchewobroczić, šo my w lubošći ł Bohu tež po jeho kasnjach a po jeho spodobanju šo řadzeržimy. Teho dla bĕšche to pšchede wšchĕm Davitowa proštwu a modjenje: „Stwor we mni, Božo, czístu wutrobu, a daj mi noweho wĕšteho ducha!“ Teho dla žada šebi Bóh hižo w starym testameneće: „Daj mi, mój šyno, twoju wutrobu, a njech šo moje puce twojimaj woczomaj spodobaju!“ Teho dla je tež wón w našchim tercze šlubil: „Ja chzu wam nowu wutrobu dac!“ A tón wšchedomózny Bóh šamlutki móže to tež czinicź. Wón, kiž je w spoczatku człowjeka po swojej podobnošći štworil a jemu živy dych do noša dunyl, wón šamlutki móže tež tu staru morwu wutrobu hrĕšchneho człowjeka ł duchom noweho žiwjenja napjelnicź. A šo wón šmilny Bóh je, kiž to tež czinicź chze, to wón nam dženša ł lubošnymi šlowami šlubi. Tak bywa řiane nalĕczo pola naš. Bóh šam jo štwori po swojej huadže pšches šwjateho Ducha, a kať krašne je wone w šwojim řewjenju! Še-li šo mjemizy wutroba wobnowila, šo tež žyly człowjek wobnowi: Wucho šo pšchihila ł temu, šo by Boži hlóš wšchudžom šlyšchalo; woczi rořoma štej woczinjenej, jeho wolu štajnje špořnacź; jařyl je wotwřasany, teho Anješa šhwalicź a czeřćicź; nořy řwólniwej a řhmanej, po puczach jeho kasnjow khodžicź a ruzy hotowej ł dobrym řkuttam po jeho spodobanju. Š jonym šlowežkom, człowjek je ł nowa štworjenny, nowy człowjek, Bože džećzo. Potom móže šo tež to nowe žiwjenje šapoczeć: nowa wutroba, kotraž Bohu šluřcha, wodži našche řtawy, mořy a myšle, tak šo wšchitko, řchtož my czinimy ł myšlemi, je šlowami a je řkuttami, to šo wšcho řtanje po Božej woli a Bohu ł czeřći. Nařchej woczi hladatej jenož po tym, řchtož šo Bohu špodbora. Nařchej wuřhi pořluchatej na jeho kasnje. Nařch jařyl řhwali jeho a řeći wo tym, řchtož ł polĕpřchowanju šluři. Nařchej ruzy pořbĕhujetej šo radny ł modlenju a řibatej šo pilnje ł dželu a ł derjeczinjenju. Nařchej nořy řlĕdžitej ja řesušowymi řtopami a bĕhatej po puczach jeho pšchikasnjom. A to wšchitko řtanje šo w duchu a w prawdže, w řiwej wĕrje do teho Anješa a we wutrobnej lubošći ł Bohu a ł bratram, w dopjel-njenju řesušoweje pšchikasnje: „Ty dyrbiřch Boha, řwojeho Anješa lubowacź ł žylej řwojej wutrobu, ł žylej řwojej duřchu, a ł žylej řwojej myšlu.“ Tak dopjelni šo tež potom to šlowo našchego terta: „Ja chzu mojeho ducha do wař dacź, a chzu řeřinicź, šo budžeće w mojich kasnjach khodžicź a moje prawa dzeržeć a po nich czinicź.“ Duž dajće nam pšchezo ł nowa na řwjatkach prošćeć:

Řchidź, řwjaty Ducho, řtworiczel,
Trořcht do wutroby wĕrnyř řeřel!

Řich napjelni ł twojej dobrotu,
Wřhať woni twoje džećzi řu.

Šamjen!

Řubiza-Buřecžanski.

Řšchekupž a rnejer.

(Řofracžowanje.)

VI.

Šuřyta.

Bĕšche w řeće 1429. W Arnoldez domje bĕ ł hospořu mloda žónřta, kotruž bĕšche Arnoldez řyn, kotruž nĕtkole pšchekupřtwu wodžešche, do nanoweho doma pšchuwjedł. Arnoldez nan pať bĕšche ł Wjelkovej džowku do poboczneho twarjenja řaczahnył. Arnoldez Marda pať bĕšche šo tež wudała, bĕšche šo ł nahladnym řekarjom Wjelkom na řlóřchřřkej hařy woženila. Bratr Mřkławřch pať wořta dale wonkach w holi řóđla cžorneho řchřža. Tola wón a tež Arnoldez nan bĕřchtaj šo žara řestariřoj, bĕřchtaj bĕđnaj a řlabaj. Wjele bĕšche šo pšchemĕnilo; tola stare, řwĕrne pšcheczelřtwu bĕšche wořtalo. Řorjadnje wopřtowařche řtary bratr ł hole řwojich pšcheczelow, druhdy dojedžichu tež woni ł njemu.

Tež dženša bĕšche bratr Mřkławřch w Arnoldez a Wjelkež domje na wopřće pobyl, a runje dženša bĕchu šo hórko dželili. Šuřytojo pakošćachu ł Cžech morjo a rubjo po kraju. Duž chžychu řtaremu bratrej wobaracź, šo njeby dženša do řwojeje hole šo wróćil. Bojachu šo wo jeho žiwjenje, jeli šo bychu dživje wóřniřte řyly tež do Draždžanskich řtron pšchihle. Tola bratr Mřkławřch mĕnjese: „Mje řryje wšchudžom wšchedomózna řuka Boža. Še-li šo Bohu špodbora, šo wón mje wotwoła pšches mjecź ł tuteje cžahnošće, njech řtanje šo jeho wola!“

Tať džeřchtaj hromadže je řtarym pšcheczelom, jeho pšchewořazym, po hařach. Šdyž bĕřchtaj pšches móřt, nadenđžeřchtaj tu na hařy cžřřóđu luda. Wřchitzy pořluchachu, řchto ma tu řyřy człowjek powjedacź. Mřkławřch a Arnold tu tež pšchřřupřchitaj.

Řyřy powjedacze: Wot řchandawow řu Šuřytojo dale cžahnyli do řalowow; tam řym ja ł domom; tam řu njedželu mjecžor mĕřchčžanske murje rořlamali. Tehdy řmy my na řejtmanowy hřđ cžeknyli. Řředy pať bĕchmy řami, muřojo a žónřte, našche řřewjane, je řlomu řryte řhĕři řapalili, šo nadžřjo, šo ł tym řuřytow řaczĕřimy. Šuřytojo pať cžachu, doniž njebĕšche šo woheř wupalil, potom dobywachu šo ł mořu ł hřodej a řpřtachu řón nadbĕhnyć a podręć. Potom řapocžachmy ł nimi jednacź, a řejtman puřchĕři šo ł pořtronkom ł wĕže ł nim dele, kaž bĕchmy jemu pšchřřwolili, wón dyrbjeřche ł nimi porĕćecź a jednacź, hać chžyli nam řwobodu řpuřchĕřicź a hać móhli ł hřoda dele pšchicź. Řejtman wořta dobru řhwilu deleka w mĕřće, tak šo šo wo njeho pocžachmy bojecź, wořĕbje řararjeř řnjeř — tón bĕšche řejtmanowy řmótr — tón pšchikafa, šo bychu dele wořali, hać je řejtman hiřchĕže deleka, dha dyrbjal nam to nĕkať wořjewicź a šo řařo ł nam wróćicź. Po řhwilzy pšchřřdže řejtman, a my řečĕřechmy jeho řařo ł nam. Šdyž bĕšche tón řařo hřřekach, wopřařcha šo jeho jeho řmótr, řararjeř řnjeř, kať je šo jemu řeřchlo, a hać je tež řararja a řaplana wuřwobodžil. Řejtman pať wotmolwi: „Řĕ, řnjeř řmóřřje, waju njechadža wobhuadžicź!“

Duž šo řararjeř řnjeř wulzy řrudži a džeřche: „Kať hřořnje wy nař wopuřchĕřicze! To chzu Bohu, wšchedomóznemu wuřřoržicź! Šdyž chžych wař pšched cžahom wopuřchicź a chžych cžeknyć, prařřchĕže, šo mam tu wořtacź, šo chžyli dobre a hubjene šo mnu czeřpicź a šo chžyli tež šo mnu wumřecź abo nař wuřchowacź a wy prařřchĕže: Kať řmĕ pařtyř řwoje řadło wopuřchĕřicź? A nĕtko je hiřchĕže hřřje, nĕtko cžĕfaja wowřy a wopuřchĕža pařtyřja.“

Tehdy mĕnjachu řónřte: „Rubny řnježe, njeplacžće a njeřrudžće šo, chžemy wař a řaplanež řnješa pšchewotowacź a wař wuřchowacź.“ Alle řararjeř řnjeř mĕnjese: „To njeje Boža wola, šo dyrbjal řwoje řařtořřtwu a řwoje dořtořřtwu řapřĕć; pšchetož ja řym řarať a řana řona; ale wařhi muřojo řřje šo budža kać, kať hřořnje řu mje řmjerczi podali.“ — Řaplan pať woblecze šo řonjazu řrařtu, a nĕtko řawořachmy dele, šo chžemy dele pšchicź a šo řim poddacź. Řĕtotři muřojo pať a řónřte bĕchu do řinzy řalĕřli, šo bychu šo tam řřhowali. Šdyž bĕchmy dele, řapalichu řuřytojo hřđ, duž řu cži w řinžach šo řpalili. Potom wřachu řararjeř řnješa, a jedny řřekny ł njemu: „Čhžeřch ty šo teho kać,

schtož by předomal? Zeli nječach, dyrbiš do wohnja!" „Ně!“ wotmolwi fararjez knjes, „mojeje najšwjecziščeje wěry nječam žo facz krótkjeje čwile dla; to chzu radšo wumrjeć.“ Duž doběža jedyn, pschinješy woklep hlomy a wobwjaša jemu hlomu wokolo žiwota. Potom šapalichu hlomu a honjachu jeho a šlafachu wokolo njeho, doniž wón žo njeběše sadužyl. Potom wšachu jeho a čišnychu jeho do piwarzoweje ponowje, kotraž běše polna kropa, a čišnychu tež hiščeže někotrych wot naž do njeje. Potom dachu žo na jene dobo do naž i hlebijemi a i „ranjšchimi hwědami.“ Duž našta strašna čiščeženja, tolfanza a wolanza. Ša pak lehnych žo na semju a hdyž běchu žo wšchitzy do druhich dali, štažech thěts a w nozy žym tu žem jim čeknyl. Šladajče žo jenož! bórny tu budža, tu psched wajchimi murjemi a nažypami.“

Tak šfónczi čželanž žwoje powjedačžo. Šud běše wšchón njeměrnny, bojašlwny a čžinjěše žebi štarošče. Miklawšch pak wša žwojeho pscheczela ša ruku a džěše: „Boježe, dyrbiu dale!“

„Wostaněže tola pola naž“, prošěšče Arnold, „pomyšleže žebi, tak hrošnje hušyčža šahadžuja, tu šče tola lěpje wukhowani!“

Tola Miklawšch njewošta. — Ššchi wrotach wuhladachu, šo je lěpža dele špuščežena a šo je móšt i hrjebjom ščehnjeny; na nažypy a k wrotam běchu žo wobronjeni a štražnižy šestupali.

„Bobožny bratje, wy tola nětkole won do hole njepóndžecze, nětkole, hdyž žo hušyčža bliža?“ woprašča žo štarošliwje wrótnif.

„Wotewr jenož, mje tež wonka Boža wšchewomóžna ruka šchituje“, wotmolwi Miklawšch.

Wrótnižy šwjercžichu móšt dele na hrjebje. Ššcheczelej žo hiščeže wobjinašchtaj a prajěšchtaj žebi wutrobniže „W božemje.“

Bratr Miklawšch nadeńdže žwój šamotny domečk hiščeže tajki, tajkiž běše jón wopuščežil. Ššo psched šchizjom poklatnywšchi a modlitwu wušpěwawšchi, dóńdže do domečka, šo by tu jažo i nowa štare, jemu šwucžene žiwjenje šapoczal. — —

(Pofracžowanje.)

Na šwjatki.

1. Čžerjaza mój šwjateho ducha.

Pomyšl žebi, luby čžitarjo: Na jonym poli štejitaj dwaj šchtomaj hromadže. Šón jedyn ma w našnyje hiščeže lišče a žwoje dobre, bohate plody nješe, šón drugi pak je prošny a wotemrjety, a nětko žo tebje něčto woprašča: „Šchto je to wina?“ — Šemja njemóže wina byčž, pschetož wonaj štejitaj w tej šamej šemi, ta šadowa družina tež niz, pschetož wonaj štaj jena družina, wjedro tež niz, pschetož šfóncžto a dešchčžil štaj wobaj w tej šamej měrje pomětoj, wobhladanje tež niz, jedyn kaž šón drugi je žo hnojil, wobryl a wobřěšal — i wotkel pschindže šónle rošdžěl? Šón jedyn ma čžerjazu mój w žebi, mjěšhu (wlohu), šón čžeri, šo lišče a plody naroštu, šón drugi tajteje čžerjazeje mozy nima, ani mjěšhy, wón je šuchi a wušhnyeny a ty móžešch i nim šapoczecž, šchtožtuliž chžešch, ty móžešch jón do najlěpščeje šemje pschěšadžicž, jón wobřěšacž, wobryčž a pohnojicž a wšchitko čžinicž, šo byšchtej jemu šfóncžto a dešchčžil k lěpšchemu pschijchlej — wšchitko ničžo njepomha; hđžež čžerjaza mój njeje, je wšchitka próža podarmo. —

Luby čžitarjo, šchtož je čžerjaza mój, šchtož je mjěšha w šchtomje, to je šwjaty duch w naž. Šhryštuž je ša teho jeneho došonjal, šchtož ša teho drugeho, wón je jeneho kaž teho drugeho wumóhl. Šchtož ma teho šwjateho ducha, temu wšchitko, šchtož je Šhryštuž čžinił, k lěpšchemu pschindže, šón žo wucžicž a wošchewi, wón bywa pobožny, bohahojašny polny lubošče k Bohu a čžlowjekam, wjeřeky a šbóžny, a šchtož teho šwjateho nima, woštanje bješbóžny, njeluboščžiwny, njelóšchtny, šadwělowany, šudženy a šatamany. Šón jedyn pschinješe plóš k wěčžnemu žiwjenju, šón drugi woštanje šuchi a wotemrjety, žo šfóncžnje poruba a do wohnja čžišnje.

Luby šchěščžijano! ty žy tež šchtom w Božej jahrodže! Šle kajki? Šole prašchenje štaj žebi na lubnym šwjatowym šwjeđženju, na kotrymž je šwjaty duch wulaty do čžlowškich wutrobom. Štejšch tu jako šeleny šchtom, kotryž w mozy šwjateho ducha šakčžewa? abo wotemrěwa w tebi žiwjenje a čžujěšch žo šlabny na šnutškowym čžlowjeku? Šotom wotewr wutrobu jemu, kiž chže tež je šwojej njebješkej mozu, šo by duchowne nalěče w twojej wutrobje a w twojim žiwjenju ššchadžalo.

2. Mój šwjateho ducha.

Njebocžicžki Dr. Willjam Arnot i Šdinburg by husto powjedał, šo je něhdy na želešniškim šastanišchču žo nacžatawšchi žo woprašchal, hacž je žnawo pobrachowaza woda wina, šo čžah dale njěđže. Duž žo jemu i došom wotmolwi: „Wody je tu doščž, ale wona žo njewari!“ Ššěče na šchěščžijanskich žyřtwjach a towarštwach njepobrachuje. Šokomotivy na kolijach šteja a pošflužomnižy tu tež žy. Šdyž je tak malo widžicž, šo do přědka džě, njemóže to i teho pschincž, šo žo woda njewazi? Čžerjaza mój, kotraž šchěščžijansku wošadu čžeri a w měrnym, ale žiwym hibanju šdžerži, dyrbi žo we wutrobach thch džěcži Božich wupłodžicž. — Šwonkowne šřědki kaž to žy: šřěcžniwe předomanja, wurjadne ššhadžowanje šchěščžijanow atd. bórny mój šhubja. Živy šbóžnik we wutrobach žwojeho luda a šchčženiza je šwjatym duchom, to je a ničžo druge, šchtož móže niynu mój poškicžicž. Šak wjele jeho horje wšachu, thm da wón mój a runje w tej měrje, w kotrejž jeho mamy, wobšedžimny my radoščž a šhlynoščž a dobyče nad hrěchom a mój k škutkowanju. Šo žo jich tak malo wobrocži k nowemu žiwjenju dopošajuje, šo we wutrobach a žiwjenju šchěščžijanow „žo woda njewari.“ Šuby šchěščžijano, šrošny to duchownje a pruhij žo a ty pošnajěšch, šchto rjany šwjatowny šwjeđžen jažo wot tebje chže.

3. Prošch wo šwjatowny džiw.

Šo Aušgarje, aržybiskopje Šamburgškim, ludžo powjedaču, šo je wón džiwny čžinicž móhl. Mój jeho žiwjenja ležěšche w jeho wěrje a žiwym towarštwje i thm Šnješom a šbóžnikom. Šdyž bychu jeho teho dla šhwalicž chžyli, by wón prajil: „Šdyž ja hnadu pola Boha namakam, prošchu jeho wo šwjatowny džiw, šo by je šwojej hnadu mje wušwjećil.“

4. Šrótkle rošpomnjenki.

Šwjele žyřtwjom, malo šchěščžijanow.

* * *

Nalěčžo je šwojej šeleninu, je šwojim šakčžewanjom a wonjenjom je rjane; ale thžaz króčž rješicha je wošada, kotraž kaž šwjatowna wošada w Šerusalemje plóžena w šahrodže Šhryštušowej w čžeršwym, mlódnim žiwjenju přěnjeje lubošče šteji. (Alhfeld.)

* * *

Nješabudž, o čžlowška ducha, šo mašch šchidleschzy.

* * *

Šchěščžijanška wutroba dyrbi kaž šok byčž, kotruž we wodže šóžda žolnicžka do hibanja štaji, šóžde pohnuwanje ducha Božeho, šóžda šajnja, šóžde žadanje Šhryštušowe dyrbi ju hnydom pohnučž. (Spurycon.)

* * *

Šašny, lubošny šwjeđžen žy šwjatki; pschetož šfóncžto šažo wyšoko na njebješach šteji. Šrawje jašnje pak bywa jenož pola teho, kotremuž je Šhryštuž prawdoščž, šwětko a žiwjenje! Šola njeho bywa jašne w šwědomnju, pschetož jeho hnada je wjetšcha, hacž wšchitka twoja wina! Šašne w žiwjenju, pschetož ty mašch to prawe žiwjenje! Šašne we wumrjećžu, pschetož ty mašch jeho, kotryž je šwjercž pschewinył! Šašne w šudženju, pschetož šchto chžyl na wušwolonych Božich škoržicž! Šašna bywa žyla wěčžnoščž, pschetož wona tej hlówje šhlyšcha, na kotrejž žy ty šlaw! Šlaw, tam dowjeđže tebje šwjaty duch!

* * *

Šdžež žadny duch, tam tež žane žiwjenje.

* * *

Šróch woštanje próch a byrijež runje hacž k njebješam horje šlecžal.

* * *

Šošom je šludnicžka, Bože šłowo a duch to prawe šwětko.

* * *

Šěpšche jene žiwe šłowo hacž thžaz morwých.

* * *

Šchtož ma šudžen, njetrjeba k rěčžy.

* * *

Šžim šlubje rjješch, čžim bóle wodu šbēhašch.

* * *

Czim husezjicho do studnje khodzjich, czim lępscha je woda.

* * *

Swętko woſtanje ſwętko, hdyż jo teſz ſlepny njewidzi.

* * *

Schto moſze ſlōnczko ja to, hdyż ſebi nęchtō woczi ſadſzerzuje.

Wichelate ſ bliſta a ſ dalota.

S czeſzkej wutrobu najchi ratarjo w poſlednich tydſzenjach do pſchichoda hladachu, jako ſo jedyn dſeń kaſz tōn druhi Boſzi deſchczit dſęſche, a ſadwēlowaze myſle bęchu jich hiſzo pſchewſale. Człowjeſ lōhko nadſziju ſhubi a ſamo njetrjebawſchi morloze. Hdyż je Bōh nętko ſaſo ſ hnady rjēnſchi cſaſ wobraſziti, pōſnajemy, ſo je bojoſeſz ſ wulkeho dſęla njenuſna byla a ſo moſza nam, hdyż Boſza wſcheho- mōzna ruſa nam naſche ſhywy wot nętko wobarnuje pſched ſchłodu a njeradſzenjom, hiſchęze rjane ſnē ſeſthadſeſz. Tak kaſz pola naſz paſ njeje Bohu ſel w delnjej Luſizy w Włotach. Tam je powoſdenje wulku ſchłodu naſziniło. Eſynowe ſnē, kotreſz ratarjam ſa zyle lęto ſobu najwaſzniſchi dobytt pſchinyeſu, ſu do zyla ſa- niſzene a na bęrnny ſo teſz wjeſelieſz njetrjebaja, doleſz ſu we wodſe tepjene. Na niſſichich polach woda hiſchęze lōheſz wyſoko ſteji a ani wuhlada njeje, ſo by hnydom ſpadnyła. Sa ſlōt ſaneje piſzy nimaja, duſz dyrbja ſ dſęla we wodſe ſtejaze roſki poſny, ſo bychu ſa ſlōt nuſneho piſzowanja mēli. Hdyż tole ſlyſchimy, chzemy ſebi prajieſz: my chzemy rad lubje ſpotojom ſ tym byeſz, kaſz pola naſz wſchito na polach ſteji a niſz bjeſ pſche- ſtaſza ſforſzicſz a morłotacſz.

Naſz ſlyſchimy budſe ſo na ſwjatu trojizu w Eſlepom miſionſki ſwjedſeń ſwjecſzicſz.

Pſched krōtkim je ſaſo nowa zyrkwiniſka ſtatitiſka ſa Salku wuſchła, kotraſz dawa dokladny pſchehlad wo wſchitkich zyrkwiniſkich woſadach ſ pomjenowanjom wſchitkich duchownych a zyrkwiniſkich wuſerjow, w nich ſtutkowaznych. Teſz namaſaſch tam krōtke hiſtorije naſpomnjeńki wo naſtaſczu zyrkwije a woſady kaſz teſz wo zyrkwiniſkich nowotwarach. W pſchehladſe luſiſkich woſadow je teſz ſtajnje pſchiſpomnjene, hacſz je woſada nēmſka, abo ſerbſko- nēmſka (hdyż je wjetſchina woſadnych ſerbſka) abo nēmſko-ſerbſka (hdyż je tam wjazy Nēmzow.) S wulkim ſpodſzivanjom cſitamy, ſo ſtaj Pałowſki a Wōſborſki knjeſ duchowny ſwojeje woſadſe jako nēmſkej ſapiſaloj ſ tym pſchiſpomnjenjom: „wot lęta 1893/1895 nēmſka woſada.“ Stej tej woſadſe woprawdſe pſches to nēmſkej, ſo mataj Bohu ſel nēmſkeho duchowneho, hacſz runje je tam hiſchęze rjana licſba Eſerbow? Pſches to tola ſerbſzy woſadni ſ dobom Nēmzy njeſu, ale nēmſko-ſerbſka woſada woſtanje, kaſz dolho ſu tam Eſerbja. Wyſche mjenowaneju woſadow mamy w Salkſej 25 ewangeliſto-lutherſkich ſerbſkich woſadow, w kotrychſz 29 ſerbſkich duchownych Boſze ſłowo pſchipopweda.

Leſingowy wuſtaw w Kamjenzu je pſched krōtkim ſwoju 71. lętnu roſprawu wudał, ſ kotrejeſz je widſicſz, ſo je w lęſe 1896 woſebje wjele ſkladnoſeſze mēl na ſhorých a hubjenych ſwoju ſmilnu luboſeſz wopokafacſz. To je mōžno bylo, doleſz ſu ſmilne wutrobny ſaſo dobrowōlne dary w ſchęſczjianskej luboſeſzi woprowale. Najwjetſchi dſęl darow wot pōſelniſta hromadſzenych, je ſo we Luſizy nawdało a to je teſz tak prawje, doleſz dobrota teho ſmilneho wuſtawa ſ wjetſcheho dſęla ſhorým ſ Luſizy ſ lępſchemu pſchiūdſe. Sa tele ſrēdki je tōn ſmilny wuſtaw 201 ſhorých wot- hladał a hoſil; 17 je jich we wuſtawje wumrjelo, 35 bęſche hiſchęze tōnz lęta we wuſtawje, cſi druſny mōſzacha wuſtrowjeni ſ wuſtawa hicſz.

Lipſczanſka uniwerſita, kotraſz ſo hiſzo nękotre lęta pſche- twarjuje, je nętkole nimale dotwarjena a nowotwar ſo 15. junija poſhwjecſzi. Nowotwar je pjeſza rjany a kraſny, ale tym, kotriſz ſu tam w cſaſu ſwojich ſtudijow w ſtarych rumach je ſōrta wēdomoſeſze cſerpali, budſe tola dſiwno, hdyż do Lipſka pſchichedſchi te ſtare rumy, w kotrychſz ſu ſo domjaze ſaſzuli, wjazy nje- wuhladaja.

Lętny ſwjedſeń Lipſczanſkeho miſionſtwa bjeſ pōhanami ſmēje ſo kaſz kōſde lęto ſrjedu po ſwjatſkach. W Boſzej ſluſzbje, rano w 9 hodſz, w Mikławſchowej zyrkwii ſo wotmēmazej, budſe knjeſ wyſchichi konſiſtorialny radſzicſel Dr. Waktai ſ Pētrohroda pſedowacſz. Na tym ſwjedſzenju teſz ſſjo miſionarōjo ſwoju ſwjecſzjinnu ſa ſwoje ſaſtojniſtwa doſtanu, wot kotrychſz jedyn do Sndiſkeje a dwaj do naraſſkeje Afriki pōndſeja. Tōn Knjeſ

ſohnuj jich w tym ſwjatym powołanju, kotreſz ſu ſebi wuſwolili, ſo bychu Jeſuſowe kraleſtvo twarili w pōhanſkej puſczinje!

Schtoſz je jako ſwēdł a pſchipoſluſchał w ſanym ſudniſkim wuſbudſzenju byl, je ſ naſtrōſzenjom ſlyſchal, kaſz dyrbja ludſzo pſchi najſnadniſchich wēzach pſchihacſz. Na cſimſz pſchihaha njeſteji, ſa ſudniſka roſwiſazeje waſnoſeſze nima. Wēſo ſudniſzy na tym wina njeſu, pſchetoſz woni dyrbja cſinicſz, kaſz ſebi to ſakoń ſada. Eſwēdczenje wo tym je pſched krōtkim na Braunſchweigſkej ſynodſe pſjedawſchi ſudniſk Kuleman ſjawnje wotpoloſzil. Wōn je wuprajil, ſo je w ſwojim ſaſtojniſtwe jako ſudniſk 28,000 ludſzom pſchihacſz dacſz dyrbjal. So pſchi tym w ludowym cſuczju pſchihaha waſnoſeſze a ſwjatoſeſze ſhubuje, je wēſta wēz. Sōw dyrbi ſo pſchemenjenje ſakonja ſtaeſz. Pſchihaha ſmē ſo jenoſz pſchi woſebje waſnych wēzach ſadacſz, hdyſz hinał mōžno njeje a potom dyrbi pſchihahanje ſaſo ſwoju ſtaru ſwjatoeſnoſeſz doſtaeſz, ſo ſmē n. pſch. teſz duchowny temu, kiſz ma pſchihacſz, najpſredny do ſwēdomija rēczecſz a jemu waſnoſeſz a ſwjatoſeſz pſchihahi ſ wutrobje wjeſeſz. Wōn je wulki cſaſ, ſo ſo ſlōnczkuje tole ſadanje dopjelni.

Bjeſ Turkowiſkej a Griſchiſkej pſchezo hiſchęze mēr wobſamtnjeny njeje a jednanja dale traja. Turkowiſka wſcha naduta ſwoje pſchehnate ſadanja puſchęzicſz njecha a Griſchojo poniſnoſeſze na- wuſtneſz njechadſza, hacſz runje ſu ſo we wōjnje jako ſrudniſchki lud wopokafali. Najradſcho bychu nętko krałowiſkej ſwōjbje winu dawali, ſo ſu ſbiſzi a dſeń wote dnja powjeſeſze pſchiūd, ſo je krałowiſki dom w ſtraſche. Njemōſzne njeje, ſo budſe ſ Griſchiſkeje cſekneſz dyrbjeſz.

Nęſchto ſ roſpominanju.

Pſredny hacſz nętko napominaum, dyrbimy wopomnieſz a ledſzbowacſz, ſo njebychmy tu ſamu ſlaboſeſz mēli, pſchetoſz ſchtoſz chze blał ſ maſanymaj porſtomaj wucſiſeſzicſz, jōn hōrſchi ſeſini.

* * *

ſanjaze ſłowo hlubje hacſz ſerp rēze a rana je wjele cſeſzo wuhojicſz.

* * *

Giovanni Goito, italiſki hrabja, mējeſche w ſwojim woponje putniſka ſ tym podpiſmom: Et cetera! „A tak dala“. To bęſche pētnje, pſchetoſz my ſmy zuſbnizy a podroſznizy, my tu ſaneho wobſtajneho mēſta nimamy a to pſchichodne pytamy. My dyrbimy byeſz kaſz puſzowarjo, kotriſz dale puſzujō ſebi ſtajnje na dobry pſcheytt (kwartir) myſlimy na wjeſzor — hdyſz ſo mjenujzy ſlōnczko ſiwjenja ſhōwa a cſēmna nōz ſo bliſzi.

* * *

ſhrytuſ ma dwoje prawo w njebjeſach: ſ pſrenja, doleſz je jenicſzonarodſzeny ſyn Boſzi a herba wyſche wſcheho; ſ druha, doleſz je njebjeſa ſe ſwojim cſerpienjom a wumrjeczom do byl. To jene prawo na njebjeſa wōn ſam ſa ſo ſhōwa, to druhe, to dobyte prawo wōn nam da.

* * *

ſa ſym ſiwy a wēm, kaſz dolho; ja wumru a wēm teſz hdy; ja pſjecſz cſahnu a wēm, hdyſe, to cſini, ſo ſym ja wjeſelny.

Porjedſenje ſa poſlednje cſiſzto:

1.) Str. 87a, 2. ryncſk wot delſach: dyrbi rēfacſz „Kamjenje“, niſz remjenje.

2.) Str. 89b, 30. ryncſk wot horſach: dyrbi rēfacſz 200 lęt, niſz 300.

Redaktor.

Daliſche dobrowōlne dary ſa wbohe armeniſke ſhrotu:

ſ Budeſczanſkeje woſady:

L. ſ B. 5 hr. — np.

ſ Porſchiſkeje woſady:

Njemjenow. ſ Kumiſchiz	4	—	—
Njemjen. ſ Kumiſchiz	2	—	—
Njemjen. ſ Kumiſchiz	3	—	—
Njemjen. ſ Porſchiz	2	—	—

Wiſcho hromadſe: 16 hr. — np.

W mjenje wbohich ſhrotow wutrobny dſaſ praji

J. Gōlcſz, ſarał.